

PRAMENY A LITERATURA

Archivní prameny

Archiv města Ostravy [AMO]

- Okresní úřad Moravská Ostrava [OÚ Moravská Ostrava]

Archiv Židovského muzea v Praze [AŽMP]

- Židovská náboženská obec Boskovice [ŽNO Boskovice]
- Židovská náboženská obec Hranice [ŽNO Hranice]

Moravský zemský archiv [MZA]

- Sběrka matrik [E 67]

Národní archiv [NA]

- České místodržitelství Praha – všeobecné [ČM]
- Matriky židovských náboženských obcí v českých krajích [HBMa]
- Policejní ředitelství I – konskripce [PŘ I-K]
- Židovské kontrolní matriky [HBM]

Österreichisches Staatsarchiv [ÖStA]

- Allgemeines Verwaltungsarchiv [AVA]

Státní okresní archiv Blansko [SOkA Blansko]

- Archiv města Boskovice [AM Boskovice]
- Okresní úřad Boskovice [OÚ Boskovice]

Státní okresní archiv Nový Jičín [SOkA Nový Jičín]

- Okresní úřad Nový Jičín [OÚ Nový Jičín]

Státní okresní archiv Přerov [SOkA Přerov]

- Archiv města Hranice [AM Hranice]
- Měšťanská škola (německá) Hranice [MěŠN Hranice]
- Měšťanská škola dívčí Hranice [MŠD Hranice]
- Národní škola chlapecká a smíšená Hranice [NŠCHS Hranice]
- Obecná škola (německá) Hranice [OŠN Hranice]
- Obecná škola Hranice – židovská obec [OŠŽ Hranice]
- Okresní úřad Hranice [OÚ Hranice]
- Státní reálné gymnázium (německé) Hranice [SRGN Hranice]

Státní okresní archiv Šumperk [SOkA Šumperk]

- Archiv města Loštice [AM Loštice]
- Okresní úřad Zábřeh [OÚ Zábřeh]

Zemský archiv v Opavě [ZAO]

- Sběrka matrik Severomoravského kraje [Matriky]
- Velkostatek Hranice [Vs Hranice]

Sčítací operáty

- Boskovice r. 1857: SOkA Blansko, f. AM Boskovice, inv. č. 1817–1820; r. 1869: inv. č. 1821–1822; r. 1890: inv. č. 1823–1825; r. 1910: inv. č. 1826–1828; r. 1921: inv. č. 1829–1833; r. 1869: SOkA Blansko, f. OÚ Boskovice, inv. č. 620
- Hranice r. 1857: SOkA Přerov, f. OÚ Hranice, 2160–2161; r. 1869: inv. č. 2239–2240; r. 1880: inv. č. 2319–2320; r. 1890: inv. č. 2403–2404; r. 1900: inv. č. 2487; r. 1910: inv. č. 2517; r. 1921: inv. č. 2662
- Kolín r. 1857 a 1869: SOkA Kolín, f. AM Kolín (neinventarizováno), r. 1880, 1900 a 1921: SOkA Kolín, f. OÚ Kolín I (neinventarizováno)
- Loštice r. 1857: SOkA Šumperk, f. OÚ Zábřeh, inv. č. 1348; r. 1869: inv. č. 1437; r. 1880: inv. č. 1521; r. 1900: SOkA Šumperk, f. OÚ Zábřeh, inv. č. 1721; r. 1910: inv. č. 1821; r. 1921: inv. č. 1927; r. 1890: SOkA Šumperk, f. AM Loštice, inv. č. 453–454

Mapové podklady

- Archiv Židovského muzea v Praze, Dokumentace židovských obcí, Boskovice, plán židovského města
- Moravská zemská knihovna, *Situations-Plan der Stadt Boskowitz*, 1870–1900, dostupné online: <https://www.digitalniknihovna.cz/mzk/view/uuid:4bf6bc2a-0193-4ed5-910d-06192bc53aef>
- MZA, f. Stabilní katastr [D 9], sign. 461 (Boskovice, Dolní Předměstí, 1871, 1908), sign. 808 (Hranice, 1830), sign. 1344 (Loštice, 1834), sign. 1500 (Boskovice, 1826), dostupné online: <https://www.mza.cz/indikacniskici/>
- Národní archiv, Stabilní katastr [SK], Kolín
- Ústav archivu zeměměřičství a katastru, Stabilní katastr, jeho obnova a údržba [B2], sign. B2/a/4C, inv. č. 3003 (Kolín, 1841–1877); sign. B2/a/14C, inv. č. 3283 (Kolín, 1877–1939), sign. B2/a/14MS, inv. č. 899 (Hranice, 1875–1924)

Internetové zdroje

- ANNO Historische Zeitungen und Zeitschriften. Dostupné online: <https://anno.onb.ac.at/>
- Digitální knihovna. Dostupné online: <https://www.digitalniknihovna.cz/>
- GenTeam. Dostupné online: <https://genteam.at/>
- Matriky ŽNO Vídeň. Dostupné online: <https://www.familysearch.org/search/collection/2028320>
- YIVO Institute for Jewish Research. *The YIVO Encyclopedia of Jews in Eastern Europe*. Dostupné online: <https://yivoencyclopedia.org/>

Dobové noviny

- Allgemeine Zeitung des Judentums
- Brünner Zeitung
- Čech
- Českožidovské listy
- Der Orient
- Deutsche Volkszeitung für den Neutitscheiner Kreis
- Die Neue Zeit
- Die Neuzeit
- Die Presse
- Die Wahrheit
- Die Welt
- Die neue Zeit
- Hlasy z Pobečví
- Jüdische Presse
- Jüdische Zeitung
- Labské proudy
- Lidové noviny
- Mährisch-schlesischer Correspondent
- Mährischer Correspondent
- Mährisches Tagblatt
- Moravská orlice
- Našinec
- Neue Freie Presse
- Olmützer Zeitung
- Österreichisch-ungarische Cantoren-Zeitung
- Österreichische Verbands-Feuerwehr-Zeitung
- Österreichisches Central-Organ für Glaubensfreiheit, Cultur, Geschichte und Literatur der Juden
- Ostrauer Zeitung
- Pozor
- Prager Tagblatt
- Teplitz-Schönauer Anzeiger
- Weisskirchen-Leipniker Local-Anzeiger
- Wiener Zeitung

Oficiální statistiky (lexikony obcí)

- sčítání lidu 1857: *Statistische Übersichten über die Bevölkerung und den Viehstand von Österreich nach der Zählung vom 31. October 1857*. Wien: K. k. Ministerium des Inneren, 1859.
- sčítání lidu 1869: *Seznam míst v království Českém*. Praha: C. kr. místodržitelství České, 1872; *Vollständiges Orts-Verzeichniss des Markgrafenthumes Mähren. Auf Grundlage der Volkszählung vom 31. December 1869 bearb. von der k. k. statistischen Central-Commission*. Brno: Buschak und Irrgang, 1872.
- sčítání lidu 1880: *Podrobný seznam míst v Čechách*. Wien: K. k. statistische Central-Commission, 1885; *Podrobný seznam míst na Moravě*. Wien: K. k. statistische Central-Commission, 1885.
- sčítání lidu 1890: *Podrobný seznam míst v Čechách. Nově zpracován na základě výsledků sčítání lidu ze dne 31. prosince 1890*. Wien: K. k. Statistische Central-Commission, 1893; *Podrobný seznam míst na Moravě. Nově zpracován na základě výsledků sčítání lidu ze dne 31. prosince 1890*. Wien: K. k. Statistische Central-Commission, 1893.
- sčítání lidu 1900: *Gemeindelexikon von Böhmen. Bearbeitet auf Grund der Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Dezember 1900*. Wien: K. k. Statistische Zentralkommission, 1904; *Gemeindelexikon von Mähren. Bearbeitet auf Grund der Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Dezember 1900*. Wien: K. k. Statistische Zentralkommission, 1906.
- sčítání lidu 1910: *Spezialortsrepertorium von Böhmen. Bearbeitet auf Grund der Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Dezember 1910*. Wien: K. k. Hof- und Staatsdruckerei, 1915; *Spezialortsrepertorium von Mähren. Bearbeitet auf Grund der Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Dezember 1910*. Wien: K. k. Hof- und Staatsdruckerei, 1918.
- sčítání lidu 1921: *Statistický lexikon obcí v Čechách. Vydán ministerstvem vnitra a státním úřadem statistickým na základě výsledků sčítání lidu z 15. února 1921*. Praha: Státní úřad statistický, 1924; *Statistický lexikon obcí na Moravě a ve Slezsku. Vydán ministerstvem vnitra a státním úřadem statistickým na základě výsledků sčítání lidu z 15. února 1921*. Praha: Státní úřad statistický, 1924.
- sčítání lidu 1930: *Statistický lexikon obcí v zemi České. Vydán ministerstvem vnitra a Státním úřadem statistickým na základě výsledků sčítání lidu z 1. prosince 1930*. Praha: Ministerstvo vnitra – Státní úřad statistický, 1934; *Statistický lexikon obcí v zemi Moravskoslezské. Vydán na základě výsledků sčítání lidu z 1. prosince 1930*. Praha: Ministerstvo vnitra – Státní úřad statistický, 1935.

Ostatní literatura

- Allgemeines Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich*. Wien: Kaiserlich-königliche Hof- und Staatsdruckerei, 1848–1852.
- BALCAROVÁ, Jitka. „Jeden za všechny, všichni za jednoho!“ *Bund der Deutschen a jeho předchůdci v procesu utváření „sudetoněmecké identity“*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2013.
- BARÁNEK, Daniel. Die Entstehung der ‚emanzipatorischen‘ israelitischen Kultusgemeinden in Mähren und Schlesien, *Judaica Bohemiae*, 2013, roč. XLVIII, č. 2, s. 5–38.
- BARÁNEK, Daniel. Chaos jako důsledek emancipace. Organizace židovstva v Čechách 1848–1893. In: *Židé v Čechách 7*. Praha: Židovské muzeum v Praze, 2019, s. 3–19.
- BARÁNEK, Daniel. Překračování hranic ghetta. Židovská migrace v Hranicích a Lošticích. In: Petr Pálka (ed). *Židé a Morava XXVI*. Kroměříž: Muzeum Kroměřížska, 2020, s. 7–42.
- BARÁNEK, Daniel. Transformation of the Jewish Space in Kolín, 1848–1921, *Judaica Bohemiae*, 2022, roč. LVII, č. 1, s. 63–99.
- BARÁNEK, Daniel. *Židé na Ostravsku. Dynamika a pluralita židovské společnosti 1832–1942*. Ostrava: Židovská obec v Ostravě, 2017.
- BARTOVSKÝ, Vojtěch. *Hranice. Statisticko-topografický a kulturně-historický obraz spolu s úplným adresářem*. Hranice: Vojtěch Bartovský, 1906.
- BEDORE, Thomas. *Verkennende Anerkennung. Über Identität und Politik*. Berlin: Suhrkamp, 2010.
- BEECHAM, Jonathan A. – BIRCH, Colin – OOM, Sander P. Rectangular and hexagonal grids used for observation, experiment and simulation in ecology, *Ecological Modelling*, 2007, č. 206, s. 347–359.
- BERGMANN, Werner. *Tumulte – Excesse – Pogrome. Kollektive Gewalt gegen Juden in Europa 1789–1900*. Göttingen: Wallstein Verlag, 2020.
- BERNARDT, Johann. *Handbuch der provinziellen Gesetzkunde von Mähren und Schlesien*. Olmütz: Eduard Hölzel, 1848.
- BERRY, John W. Immigration, acculturation, and adaptation, *Applied Psychology*, 1997, roč. 46, č. 1, s. 5–34.
- BERRY, John W. Psychological Aspects of Cultural Pluralism. Unity and Identity Reconsidered, *Topics in Culture Learning*, 1974, roč. 2, s. 17–22.
- Boskovice v pohledech do minulosti*. Boskovice: František Šalé – ALBERT, 2017.
- BRÁNSKÝ, Jaroslav. *Židé v Boskovicích*. Boskovice: Albert, 1999.
- Bublínka ze života moravského. Paměti Matěje Mikšíčka*. Brno: Matice moravská, 2007.
- Catalogus venerabilis Cleri Archidioeceseos Olomucensis anno reparatae salutis 1858*. Olomucium: Franciscus Slawik, 1858.

- CERMANOVÁ, Iveta. Official Discussions about the Toleration of Jews in Bohemia. On the Circumstances Surrounding the Issuance of the so-called Edict of Toleration in 1781, *Judaica Bohemiae*, 2020, roč. LV, č. 1, s. 5–57.
- COHEN, Gary B. *Němci v Praze 1861–1914*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2000. *Continuation Derer Käyser- und Königlichen Privilegien, Statuten und Sanctionum Pragmaticarum Des Landes Schlesien, Mit Allergnädigster Käyser- und Königl. Bewilligung, dem gemeinen Wesen zum besten zusammen getragen. Sechster Theil*. Breßlau: Christian Brachvogels seel. Söhne, 1730.
- CONWAY, Dennis. Step-Wise Migration. Toward a Clarification of the Mechanism, *International Migration Review*, 1980, roč. 14, č. 1, s. 3–14.
- CRAMER, Anton Wilhelm von. *Gesetzsammlung für die Judenschaft in den k. k. Staaten in chronologischer Ordnung*. Prag: Elsenwangerischen Buchhandlung, 1792.
- ČAPKOVÁ, Kateřina. Asimilace: kritika jednoho pojmu. Výklad dějin Židů v českých zemích a v Polsku po druhé světové válce, *Soudobé dějiny*, 2019, roč. XXVI, č. 1, s. 9–31.
- ČUMOVÁ, Kateřina. *Historicko-politicko-správní vývoj Boskovic do roku 1945*. Bakalářská práce. Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, 2009. *Die Ergebnisse der Volkszählung vom 31. December 1890 in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern. 1. Heft. Die summarischen Ergebnisse der Volkszählung*. Wien: Kaiserlich-königliche Hof- und Staatsdruckerei, 1892. *Die Notablenversammlung der Israeliten Böhmens in Prag, ihre Berathungen und Beschlüsse*. Wien: Leopold Sommer, 1852.
- DOKOUPILOVÁ, Marie. Židovské domy v Prostějově v letech 1780–1830, I. část. Historie osídlování. Umístění, stav a vybavení domů. In: Petr Pálka (ed). *Židé a Morava XVI*. Kroměříž: Muzeum Kroměřížska, 2010, s. 34–57.
- EINHORN, Hugo. Geschichte der Juden in Znaim. In: Hugo Gold (ed). *Die Juden und Judengemeinden Mährens in Vergangenheit und Gegenwart*. Brno: Jüdischer Buch- und Kunstverlag, 1929, s. 579–585.
- FASORA, Lukáš. *Svobodný občan ve svobodné obci? Občanské elity a obecní samospráva města Brna 1851–1914*. Brno: Matice moravská, 2007.
- FEDER, Richard. Dějiny Židů v Kolíně. In: Hugo Gold (ed). *Die Juden und Judengemeinden Böhmens in Vergangenheit und Gegenwart*. Brünn–Prag: Jüdischer Buch- und Kunstverlag, 1934, s. 277–298.
- FEDER, Richard. Z archivu israelské nábož. obce kolínské, *Věstník odboru Klubu čs. turistů v Kolíně*, 1931, roč. VIII, s. 123–133.
- FISCHER, Richard. *Loštice ve svém národním, kulturním, politickém a hospodářském vývoji od roku 1848, I*. Olomouc: R. Fischer, 1914.
- FISCHER, Richard. *Loštice ve svém národním, kulturním, politickém a hospodářském vývoji od roku 1848, II*. Olomouc: Rich. Fischer, 1916.
- FRANKL, Michal. „Emancipace od židů“. Český antisemitismus na konci 19. století. Litomyšl–Praha: Paseka, 2007.

- FRANKL, Michal. “Sonderweg” of Czech Antisemitism? Nationalism, National Conflict and Antisemitism in Czech Society in the Late 19th Century, *Bohemia*, 2005, roč. 46, č. 1, s. 120–134.
- FRANKL, Michal. „Zvláštní vzrušení“. Obvinění z rituální vraždy v Kolíně v roce 1893. In: *Židé v Kolíně a okolí*. Kolín: Regionální muzeum v Kolíně, 2005, s. 65–78.
- GAWRECKI, Dan. K organizačnímu vývoji spolku Bund der Deutschen Nordmährens v letech 1886–1918, *Severní Morava*, 1981, roč. 41, s. 31–36.
- GOLD, Hugo. Geschichte der Juden in Boskowitz. In: Hugo Gold (ed). *Die Juden und Judengemeinden Mährens in Vergangenheit und Gegenwart*. Brünn: Jüdischer Buch- und Kunstverlag, 1929, s. 123–136.
- GOLDMANN, Emil. Die politischen Judengemeinden in Mähren, *Zeitschrift für Volkswirtschaft, Sozialpolitik und Verwaltung*, 1898, roč. 7, s. 557–595.
- HAAS, Theodor. *Die Juden in Mähren*. Brünn: Jüdischer Buch- und Kunstverlag Max Hickl, 1908. *Handbuch aller unter der Regierung des Kaisers Joseph des II. für die K. K. Erbländer ergangenen Verordnungen und Gesetze in einer Systematischen Verbindung, enthält die Verordnungen und Gesetze vom Jahre 1780 bis 1784, Vierter Band*. Wien: Joh. Georg Moesle, 1785.
- HOLOVSKÝ, Jan. *České město v procesu modernizace mezi lety 1850 až 1914 na příkladu Kolína. Rigorózní práce*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2017.
- HOLZ, Klaus. *Nationaler Antisemitismus. Wissenssoziologie einer Weltanschauung*. Hamburg: Hamburger Edition, 2001.
- INDRA, Bohumír. *Historie hranických domů. Kapitoly z topografie města Hranic*. Hranice: Město Hranice, 2005.
- INDRA, Bohumír. Poslední soukeníci v Hranicích, *Zpravodaj města Hranic a lázní Teplíc n. B.*, 1984, roč. XXV, s. 5–8. *IV. výroční zpráva c. k. Státního gymnasia v Boskovicích za školní rok 1910–1911*. Boskovice: C. k. státní gymnasium, 1911. *Jahresbericht des k. k. Staatsgymnasiums in Mähr. Weißkirchen für das Schuljahr 1890–91*. Mähr. Weißkirchen: K. k. Staatsgymnasium, 1891.
- JAROŠ, Zdeněk. Několik poznámek k novodobé historii jihlavských Židů. In: *Dotyky. Židé v dějinách Jihlavska*. Jihlava: Muzeum Vysočiny v Jihlavě, 1998, s. 30–47.
- JOUZA, Ladislav. Ke vzniku českožidovské národní besedy v Kolíně. In: Klára Zubíková (ed). *Židovská obec v Kolíně 1848–1953*. Kolín: Nezávislé centrum pro studium politiky, 2008.
- JOUZOVÁ, Miroslava. Pavel Fischer, jedna z postav spolkového života v Kolíně. In: *Židé v Kolíně a okolí*. Kolín: Regionální muzeum v Kolíně, 2005, s. 41–64. *Jüdisches Lexikon. Ein enzyklopädisches Handbuch des jüdischen Wissens in vier Bänden, II*. Berlin: Jüdischer Verlag, 1928.

- KAHANCOVÁ, Karin. Vývoj židovského sídelního okrsku v Lošticích. In: Petr Pálka (ed). *Židé a Morava X*. Kroměříž–Zlín: Krajská knihovna Františka Bartoše; Muzeum Kroměřížska, 2004, s. 58–66.
- KIEVAL, Hillel J. *Formování českého židovstva. Národnostní konflikt a židovská společnost v Čechách 1870–1918*. Litomyšl–Praha: Nakladatelství Paseka, 2011.
- KLABOUCH, Jiří. Zvláštní manželské právo osob židovského náboženského vyznání v letech 1783–1945, *Právněhistorické studie*, 1959, roč. 5, s. 175–210.
- KLADIWA, Pavel – KAFKOVÁ, Renata. Německý politický systém v Moravské Ostravě před první světovou válkou, *Časopis Matice moravské*, 2003, roč. CXXII, č. 1, s. 99–122.
- KOELTZSCH, Ines. Migration als Herausforderung. Die Politischen Judengemeinden in Mähren und ihr ‚Niedergang‘ um 1900, *Judaica Bohemiae*, 2018, roč. LIII, č. 1, s. 9–38.
- KOELTZSCH, Ines. *Praha rozdělená i sdílená. Česko-židovsko-německé vztahy 1918–1938*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2015.
- MARADA, Miroslav. Demografický obraz židovských obcí v Lipníku nad Bečvou a v Hranicích v polovině 17. století. In: Petr Pálka (ed). *Židé a Morava XVI*. Kroměříž: Muzeum Kroměřížska, 2010, s. 28–33.
- MARADA, Miroslav. Ke vzniku židovských politických obcí v Přerově, Lipníku a Hranicích, *Sborník Státního okresního archivu Přerov*, 2016, s. 30–36.
- MARADA, Miroslav. Židovská obecná škola v Hranicích, *Sborník Státního okresního archivu Přerov*, 2018, s. 82–87.
- MATĚJČEK, Jiří – MACHAČOVÁ, Jana. *Nástin sociálního vývoje českých zemí 1781–1914*. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2010.
- MEYER, Michael Albert. *Response to Modernity. A History of the Reform Movement in Judaism*. Detroit: Wayne State University Press, 1995.
- MILLER, Michael L. *Moravští Židé v době emancipace*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2015.
- MIŠKOVSKÁ, Zuzana. Prameny k dějinám Židů v Okresním archivu Kolín. In: *Sborník z historie Židů na Kolínsku*. Kolín: Jaroslav Drahovzal, 1992, s. 1–3.
- MÜLLER, Willibald. *Urkundliche Beiträge zur Geschichte der mähr. Judenschaft im 17. und 18. Jahrhundert*. Olmütz: Laurenz Kullil, 1903.
- Österreichische Statistik. Die Ergebnisse der Volkszählung vom 31. December 1890 in den im Reichsrathe vertretenen Königreichen und Ländern, 3. Heft, Die Bevölkerung nach Grössenkatégorien der Ortschaften, Stellung zum Wohnungsinhaber, Geschlecht, Alter und Familienstand, Confession, Umgangssprache, Bildungsgrad, Gebrechen, XXXII*. Wien: Kaiserlich-königliche Hof- und Staatsdruckerei, 1893.
- Památník k padesátému výročí Sboru dobrovolných hasičů v Hranicích*. Hranice: Sbor dobrovolných hasičů v Hranicích, 1925.
- PETR, Stanislav. Kolínská židovská komunita po prvním exodu Židů ze zemí Koruny české. In: *Židé v Kolíně a okolí*. Kolín: Regionální muzeum v Kolíně, 2005, s. 13–26.

- PETR, Stanislav. Nejstarší židovská kniha města Kolína z let 1598–1729 a správa kolínské židovské obce v tomto období. In: *Sborník z historie Židů na Kolínsku*. Kolín: Jaroslav Drahovzal, 1992, s. 8–141.
- PETŘÁŇ, Josef. Mikrohistorie aneb o nedějích. In: Eva Plešková – Jan Klápště – Josef Žemlička (eds). *Dějiny ve věku nejistot*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2003, s. 201–208.
- POKLUDOVÁ, Andrea – KLADIWA, Pavel – KAFKOVÁ, Renata. *Lesk a bída obecních samospráv Moravy a Slezska 1850–1914. Muži z radnice, II/2*. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity, 2008.
- Politische Gesetze und Verordnungen*. Wien: K. k. Hof- und Staats-Aerarial-Druckerey, 1792–1848.
- POPPER, Moriz. Zur Geschichte der Juden in Kolin (Böhmen) im 14. Jahrhundert, *Monatsschrift für Geschichte und Wissenschaft des Judenthums*, 1894, roč. 38, č. 5, s. 219–236.
- Programm des k. k. Gymnasiums in Mähr.-Weisskirchen. Veröffentlicht am Schlusse des Schuljahres 1880–81*. M.-Weißkirchen: K. k. Gymnasium, 1881.
- Prvá zpráva výroční reálného a vyššího gymnasia obecného v Kolíně*. Kolín: Reálné a vyšší gymnasium obecné, 1881.
- PULZER, Peter. *The Rise of Political Anti-Semitism in Germany & Austria*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1988.
- RABBINOWICZ, Jakob. Geschichte der Juden in Mähr. Weisskirchen. In: Hugo Gold (ed). *Die Juden und Judengemeinden Mährens in Vergangenheit und Gegenwart*. Brno: Jüdischer Buch- und Kunstverlag, 1929, s. 381–385.
- RAUCHBERG, Heinrich. Der Zug nach der Stadt, *Statistische Monatsschrift*, 1893, roč. XIX, s. 125–171.
- Reichs-Gesetz-Blatt für das Kaiserthum Österreich*. Wien: Kaiserlich-königliche Hof- und Staatsdruckerei, 1853–1869.
- RIFF, Michael A. Czech Antisemitism and the Jewish Response before 1914. In: *The Wiener Library Bulletin XXIX*, 1976, s. 8–20.
- ROZENBLIT, Marsha L. Creating Jewish Space. German-Jewish Schools in Moravia, *Austrian History Yearbook*, 2013, roč. 44, s. 108–147.
- ŘEPA, Milan. Assaults on the Bench for the Accused. Cases of Violence against Jews at the Turn of the 19th and 20th Centuries at the Regional Criminal Courts in Brno (Brünn) and Uherské Hradiště (Ungarisch-Hradisch), *Judaica Bohemiae*, 2018, roč. LIII, č. 1, s. 83–99.
- SCARI, Hieronymus von. *Systematische Darstellung der in Betreff der Juden in Mähren und im k. k. Antheile Schlesiens erlassenen Gesetze und Verordnungen*. Brünn: L. W. Seidel, 1835.
- Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Pramenné dílo*. Praha: Český statistický úřad, 2013.
- Sčítání lidu v republice Československé ze dne 1. prosince 1930. Díl I. Růst, koncentrace a hustota obyvatelstva, pohlaví, věkové rozvrstvení, rodinný stav, státní příslušnost, národnost, náboženské vyznání, VI*. Praha: Státní úřad statistický, 1934.

- SEVERIN, Pavel. *František Norbert Hrachovský, O. Praem (1879–1943). Diplomová práce*. Praha: Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy, 2016.
- Schematismus der Allgemeinen Volksschulen und Bürgerschulen in den im Reichsrathe Vertretenen Königreichen und Ländern auf Grund der statistischen Aufnahme vom 30. April 1890*. Wien: K. k. Statistische Central-Commission, 1891.
- SINGER, Ludwig. Die Entstehung des Juden-Systempatentes von 1797, *Ročenka Společnosti pro dějiny židů v Československé republice*, 1935, roč. VII, s. 191–255.
- SPYRA, Janusz Jan. *Żydzi na Śląsku Austriackim*. Katowice: Muzeum Śląskie, 2005.
- SRB, Vladimír. *Vznik Československa a kolínský pogrom 1918*. Kolín: Nezávislé centrum pro studium politiky, 2008.
- STEINOVÁ, Šárka – PAULUS, Filip. *Krajina a urbanismus na rukopisných plánech z 18. století. Translokační plány židovských obydlí v zemích Koruny české v letech 1727–1728*. Praha: Národní archiv, 2020.
- Stenographische Protokolle über die Sitzungen des Hauses der Abgeordneten des österreichischen Reichsrathes im Jahre 1902. XVII. Session*. Wien: Kaiserlich-königliche Hof- und Staatsdruckerei, 1902.
- STÖHR, Ingrid. *Zweisprachigkeit in Böhmen. Deutsche Volksschulen und Gymnasien im Prag der Kafka-Zeit*. Wien–Weimar–Köln: Böhlau, 2010.
- STRAKA, František. *Vybledlé obrázky z Kolína před 50 lety. IX Židovská ulice, Věstník odboru Klubu čs. turistů v Kolíně*, 1935, roč. XI, s. 138–140.
- STROBACH, Vít. *Židé: národ, rasa, třída*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2015.
- SYNKOVÁ, Jana. *Obecní samospráva Hranic v letech 1850–1914, pohled do hospodářství města a průmyslového vývoje. Diplomová práce*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2014.
- SZABÓ, Miloslav – FRANKL, Michal. *Budování státu bez antisemitismu? Násilí, diskurz loajality a vznik Československa*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2015.
- ŠAFRÁNEK, Jan. *Vzpomínky na Kolín*. Praha: Ústřední matice školská, 1924.
- ŠPONER, Bedřich. *Boskovická národní garda, Vlastivědné listy Boskovicka*, 1971, roč. 4, č. 2, s. 6–8.
- TŮNA, Jaroslav. *Boskovští židé. Ke charakteristice moravských židů*. Praha: 1904.
- UNGER, Joachim Jakob. *Fest- und Sabbathpredigten*. Breslau–Prag: Jakob B. Brandaes, 1903.
- URBANITSCH, Peter. Die Politischen Israelitengemeinden in Mähren. Entstehung und legitische Grundlagen, ihre politische Rolle im Nationalitätenstreit, Trennung ihrer säkularen und religiösen Aufgabenbereiche, *Judaica Bohemiae*, 2018, roč. LIII, č. 1, s. 39–63.
- URBANITSCH, Peter. Die politischen Judengemeinden in Mähren nach 1848. In: *XXVI. mikulovské sympozium*. Mikulov: Státní okresní archiv Břeclav, 2003, s. 39–53.

- VANĚK, Vojtěch. K počátkům a nejstarším dějinám židovského osídlení ve středověkém Kolíně. In: *Židé v Kolíně a okolí*. Kolín: Regionální muzeum v Kolíně, 2005, s. 3–11.
- VÁVRA, Josef. *Dějiny královského města Kolína nad Labem. Oddělení první do roku 1618*. Kolín: J. L. Bayer, 1888.
- VÁVRA, Josef. *Dějiny královského města Kolína nad Labem. Oddělení druhé od r. 1618 až po naše časy*. Kolín: J. L. Bayer, 1888.
- VÍTÁMVÁS, Petr. Byli v Boskovicích Židé již ve středověku? In: Petr Pálka (ed). *Židé a Morava XXII*. Kroměříž: Muzeum Kroměřížska, 2016, s. 24–38.
- VOBECKÁ, Jana. *Demographic Avant-Garde. Jews in Bohemia between the Enlightenment and Shoah*. Budapest – New York: CEU Press, 2013.
- WEBER, Adna F. *The Growth of Cities in the Nineteenth Century. A study in statistics*. New York: Macmillan Company, 1899.
- WEKEBROD, Franz. *Sammlung der seit dem Jahre 1600 bis zum Jahre 1740 ergangenen allerhöchsten Gesetze. In chronologischer Ordnung*. Brünn: Johann Georg Gastl, 1799.
- WETTEROVÁ, Marie. Eislerovy továrny a Boskovice. In: Petr Pálka (ed). *Židé a Morava XIX*. Kroměříž: Muzeum Kroměřížska, 2013, s. 139–158.
- WETTEROVÁ, Marie. Židovské továrny v Boskovicích. In: Petr Pálka (ed). *Židé a Morava*. Kroměříž: Muzeum Kroměřížska, 2015, s. 162–185.
- XX. Jahres-Bericht des k. k. Staatsgymnasiums in Mähr.-Weißkirchen für das Schuljahr 1900–1901*. Mähr.-Weißkirchen: K. k. Staatsgymnasium, 1901.
- ZAHRA, Tara E. *Kidnapped souls. National indifference and the battle for children in the Bohemian Lands, 1900–1948*. Ithaca: Cornell University Press, 2008.
- Zpráva cís. král. real. a vyššího gymnasia v Kolíně za školní rok 1901*. Kolín: C. k. gymnasium, 1901.
- Zpráva cís. král. realného a vyššího gymnasia v Kolíně za školní rok 1891*. Kolín: C. k. gymnasium, 1891.
- Zpráva c. k. reálného gymnasia v Kolíně za školní rok 1910–1911*. Kolín: C. k. gymnasium, 1911.